

Věc T-301/01

Alitalia – Linee aeree italiane SpA

v.

Komise Evropských společenství

„Státní podpory – Rekapitalizace společnosti Alitalia italskými orgány – Rozhodnutí, kterým se prohlašuje podpora za slučitelnou se společným trhem – Rozhodnutí přijaté následně po rozsudku Soudu, kterým se zrušuje předchozí rozhodnutí – Přípustnost – Porušení článku 233 ES – Porušení článků 87 ES a 88 ES – Podmínky povolení podpory – Povinnost odůvodnění“

Rozsudek Soudu (pátého rozšířeného senátu) ze dne 9. července 2008 II - 1759

Shrnutí rozsudku

1. *Žaloba na neplatnost – Právní zájem na podání žaloby*
(Článek 230 čtvrtý pododstavec ES)
2. *Akty orgánů – Odůvodnění – Povinnost – Rozsah*
(Článek 253 ES)

3. *Žaloba na neplatnost – Zrušující rozsudek – Rozsah – Přijetí nového aktu na základě dřívějších platných přípravných aktů – Přípustnost*
(Článek 88 odst. 2 ES; nařízení Rady č. 659/1999, čl. 7 odst. 2 a 3)
 4. *Žaloba na neplatnost – Zrušující rozsudek – Účinky – Přijetí prováděcího opatření – Přiměřená lhůta*
(Článek 233 ES)
 5. *Podpory poskytované státy – Správní řízení – Právo zúčastněných předložit své připomínky*
(Článek 88 odst. 2 ES; nařízení Rady č. 659/1999)
 6. *Podpory poskytované státy – Pojem – Kritérium soukromého investora*
(Článek 87 odst. 1 ES)
 7. *Žaloba na neplatnost – Žalobní důvody – Zjevně nesprávné posouzení – Omyl bez významného vlivu na výsledek – Nerelevantní důvod opravného prostředku*
 8. *Žaloba na neplatnost – Žalobní důvody – Žalobní důvody, které mohou být předloženy proti rozhodnutí Komise v oblasti státních podpor*
(Článek 230 čtvrtý pododstavec ES)
 9. *Podpory poskytované státy – Zákaz – Výjimky – Posuzovací pravomoc Komise – Kritéria posouzení – Účinek pokynů přijatých Komisí*
(Článek 87 odst. 3 ES; sdělení Komise 94/C 350/07)
 10. *Podpory poskytované státy – Zákaz – Výjimky – Podpory, které mohou být považovány za slučitelné se společným trhem – Přezkum restrukturalizačních opatření zamýšlených podnikem, který je příjemcem podpory*
(Článek 87 odst. 3 ES)
-
1. Aby žalobce mohl podat žalobu směřující ke zrušení rozhodnutí, musí si zachovat osobní zájem na jeho zrušení. Tak je tomu v případě podniku, který i když obdržel platbu celé dotčené státní podpory na restrukturalizaci, se domáhá zrušení rozhodnutí Komise o slučitelnosti uvedené podpory se společným trhem, a toto rozhodnutí slouží jako právní základ pozdějšímu rozhodnutí Komise o schválení platby první splátky podpory. Pokud by Soud zrušil napadené rozhodnutí v rozsahu, v němž Komise kvalifikuje dotčené opatření jako státní

podporu, toto zrušení by totiž mělo právní důsledky na pozdější rozhodnutí, které by bylo zbaveno právního základu.

rozhodnutí bylo přijato v kontextu, který žalobkyně dobře znala.

(viz body 57, 69)

(viz body 37, 40–42)

2. Odpověď na otázku, zda akt Společenství splňuje povinnost odůvodnění stanovenou článkem 253 ES, záleží na povaze dotčeného aktu a kontextu, v němž byl přijat. Pokud se tedy žalobkyně úzce účastnila procesu vypracování napadeného rozhodnutí, a znala tedy důvody, proč správa měla za to, že nemusí vyhovět její žádosti, rozsah povinnosti odůvodnění závisí na kontextu vytvořeném takovou účastí. V takovém případě jsou požadavky judikatury v této oblasti velmi nízké.
3. Zrušení aktu Společenství, kterým se končí správní řízení zahrnující několik fází, nezpůsobuje nezbytně zrušení celého řízení, které předcházelo přijetí napadeného aktu, bez ohledu na věcné či procesní důvody zrušujícího rozsudku.

Pokud se i přes skutečnost, že vyšetřovací opatření umožňují vyčerpávající analýzu slučitelnosti podpory, jeví, že analýza provedená Komisí není úplná, a způsobuje tak protiprávnost rozhodnutí, řízení směřující k nahrazení tohoto rozhodnutí může být znovu provedeno v části počínající tímto okamžikem tak, že se provede nová analýza vyšetřovacích opatření. Krom toho možnost nezopakovat celé řízení předcházející přijetí aktu, který nahrazuje jiný akt, není podmíněna tím, že tento posledně uvedený byl zrušen kvůli procesním vadám.

Jelikož bylo napadené rozhodnutí přijato po prvním rozhodnutí, které bylo předmětem zrušujícího rozsudku popisujícího skutkový stav, správní řízení a obsah napadeného rozhodnutí, je třeba zohlednit skutečnost, že napadené

Krom toho neexistuje povinnost zveřejnit v Úředním věstníku nové sdělení a znovu

zahájit formální vyšetřovací řízení za účelem nové konzultace finančních investorů a odborníků, jelikož žádné ustanovení nařízení č. 659/1999, které se týká provádění článku 88 ES, nestanoví znovuzahájení řízení, pokud jsou změny provedeny v původním plánu restrukturalizace během formálního vyšetřování, i když jsou takové změny upraveny v čl. 7 odst. 2 a 3 tohoto nařízení.

(viz body 100–101, 103, 142–143)

4. Povinnost orgánu Společenství splnit povinnosti vyplývající ze zrušujícího rozsudku, který vydal soud Společenství, vyplývá z článku 233 ES. Toto splnění povinností vyžaduje přijetí některých správních opatření a nemůže být obvykle uskutečněno okamžitě. Dotyčný orgán disponuje přiměřenou lhůtou, aby vyhověl tomuto rozsudku, který zrušuje jedno z jeho rozhodnutí. Otázka, zda lhůta byla přiměřená, či nikoli, závisí na povaze opatření, která je třeba přijmout, jakož i na okolnostech případu.

Lhůtu sedmi měsíců mezi vyhlášením rozsudku, který zrušuje rozhodnutí Komise, které kvalifikuje oznámený návrh jako státní podporu slučitelnou se společným trhem a přijetím nového rozhodnutí Komise nelze považovat za nepřiměřenou, jelikož se jedná o vyvození

praktických důsledků ze zrušujícího rozsudku, zejména tím, že se na základě dostupných informací použije znovu kritérium soukromého investora v tržním hospodářství – což vyžaduje důkladnou finanční analýzu.

Podnik, který je příjemcem podpory, nemůže vyvodit porušení zásady ochrany legitimního očekávání pouze ze skutečnosti, že Komise nepodala proti zrušujícímu rozsudku kasační opravný prostředek, jelikož uvedený rozsudek nevyklučuje případné přepracování zrušeného rozhodnutí a lhůta, kterou má Komise na to, aby z tohoto rozsudku vyvodila praktické důsledky, je delší než lhůta dvou měsíců, během níž musí podat svůj kasační opravný prostředek proti tomuto rozsudku.

(viz body 155–156, 162)

5. Žádné ustanovení nařízení č. 659/1999, které se týká provádění článku 88 ES, neukládá Komisi povinnost opět nabídnout třetím zúčastněným stranám, jejichž právo uplatnit své připomínky bylo zajištěno zveřejněním sdělení o jejím rozhodnutí o zahájení formálního vyšetřovacího řízení v Úředním věstníku a které byly velmi úzce zapojeny do přezkumu sporné podpory před přijetím prvního rozhodnutí, jež bylo zrušeno a nahrazeno

druhým rozhodnutím, tuto možnost v rámci přezkumu, který vede k tomuto druhému rozhodnutí, jelikož Komise musela založit svou novou analýzu výhradně na informacích, které měla k dispozici v době přijetí jejího prvního rozhodnutí, tj. na informacích, ke kterým se třetí zúčastněné strany již vyjádřily, takže nebylo nutno je znovu konzultovat.

mickým posouzením posouzení orgánu, který rozhodnutí vydal.

(viz bod 185)

(viz bod 174)

7. V rámci žaloby na neplatnost je uplatnění zjevně nesprávného posouzení neúčinné, a nemůže tedy postačovat k odůvodnění zrušení sporného rozhodnutí, pokud za zvláštních okolností projednávaného případu nemohlo mít rozhodující vliv na výsledek.

(viz bod 307)

6. Posouzení otázky, zda investice splňuje kritérium soukromého investora, Komisi s sebou nese komplexní ekonomické posouzení. Komise má přitom, když přijímá akt vyžadující komplexní ekonomické posouzení, širokou posuzovací pravomoc a soudní přezkum uvedeného aktu, byť je v zásadě úplný, pokud jde o otázku, zda opatření spadá do působnosti čl. 87 odst. 1 ES, se omezuje na ověření dodržení procesních pravidel a pravidel týkajících se odůvodnění, věcné správnosti skutkových okolností zjištěných za účelem uskutečnění zpochybnované volby, neexistence zjevně nesprávného posouzení těchto skutkových okolností nebo neexistence zneužití pravomoci. Soudu zejména nepřísluší nahrazovat svým ekono-

8. V rámci žaloby na neplatnost podané podnikem, jenž je příjemcem státní podpory, proti rozhodnutí o slučitelnosti podpory se společným trhem, přijatým s výhradou dodržení určitých podmínek, nemůže být žalobní důvod směřující proti podmínkám, jejichž dodržením je podmíněna slučitelnost dotčené státní podpory se společným trhem, považován za nepřipustný kvůli tomu, že tyto podmínky nejsou přičitatelné Komisi, která má výlučnou pravomoc, co se týče konstatování případné neslučitelnosti podpory se společným trhem.

Není vyloučeno, že podnik, který je příjemcem podpory, může zpochybnit před soudy Společenství podmínky, se kterými je spojeno rozhodnutí, které nepříznivě zasahuje do jeho právního postavení, v situaci, kdy byly tyto podmínky předmětem jednání mezi Komisí a vnitrostátními orgány, a dokonce závazků přijatých posledně uvedenými orgány.

(viz body 380–381, 383)

9. Komise si může uložit orientační pravidla pro výkon svých posuzovacích pravomocí akty, jako jsou pokyny, v rozsahu, v němž obsahují indikativní pravidla o směru sledovaném tímto orgánem a ve kterém se neodchylují od ustanovení Smlouvy. Sdělení o letectví však vyžaduje, aby podpory na restrukturalizaci byly součástí plánu, který je určen k ozdravení letecké společnosti takovým způsobem, aby se mohla stát v rozumné době opět životaschopnou. Podle bodu 38 odst. 1 a 2 a bodu 41 tohoto sdělení Komise může schválit podpory na restrukturalizaci pouze ve velmi výjimečných případech a za velmi striktních podmínek. Z toho vyplývá, že v rozhodnutí přijatém na základě čl. 87 odst. 3 písm. c) ES může Komise uložit jakoukoli podmínku, kterou pokládá za nezbytnou k zaručení toho, že podnik, který je příjemcem podpory, bude po své restrukturalizaci životaschopný. Naproti tomu žádné z těchto ustanovení nevyžaduje, aby všechny podmínky uložené v tomto rámci byly nezbytné pro zajištění životaschopnosti podniku. Naopak z uvedeného sdělení vyplývá, že Komise musí rovněž usilovat o to, aby omezila, pokud je to možné, narušení hospodářské soutěže a zajistila, aby vláda nezasahovala do řízení společnosti z jiných důvodů než z těch, které souvisí s jejími vlastnickými právy, a aby byla podpora využívána výlučně za účelem programu restrukturalizace a nebyla nepřiměřená ve vztahu k jeho potřebám.
- (viz body 405–408)
10. V oblasti státních podpor, i když nelze vyloučit, že Komise může srovnávat opatření restrukturalizace, která zamýšlel podnik, který je příjemcem podpory, s opatřeními přijatými jinými podniky ve stejném hospodářském odvětví, nic to nemění na tom, že restrukturalizace podniku musí být zaměřena na jeho vnitřní problémy a že zkušenosti, které získaly jiné společnosti v odlišných hospodářských a politických kontextech v jiných obdobích, mohou být nerozhodné.
- (viz bod 478)